

LBRIS

We know
books

Poveștile de aur ale copilăriei

Ediție revizuită de Elena Coman

Ilustrații de Raluca Tudor

Editura CARTHEMIA
București, 2025

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Poveștile de aur ale copilăriei / ed. reviz. de Elena Coman ; il. de Raluca

Tudor. - București : Carthemia, 2025

ISBN 978-630-95101-2-9

I. Coman, Elena (ed.)

II. Tudor, Raluca (il.)

821.135.1

Redactare și corectură: Elena Coman

Copertă: Tatiana Daniela Popescu

DTP: Mihaela M. Manea

Toate drepturile prezentei ediții sunt rezervate Editurii Carthemia. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă sub altă formă fără acordul prealabil scris al editurii.

Copyright © Editura Carthemia, 2025

Editura CARTHEMIA
București, str. Osiris nr. 24, sector 5
Tel.: 0753.103.442
e-mail: edituracarthemia@yahoo.com

Cuprins

Povestea lui Harap-Alb	7
Fata moșului și fata babei	85
Povestea unui om leneș	97
Făt-Frumos din Lacrimă	101
Călin Nebunul	133
Frumoasa Lumii	151
Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte	171
Sarea în bucate	187
Prâslea cel voinic și merele de aur	199
Doi feți cu stea în frunte.....	219
Spaima zmeilor	235
Zâna Zorilor	247
Neghiniță.....	305
Palatul de cleștar	323
Hagi-Tudose.....	335
Roman Năzdrăvan.....	361
Omul de piatră.....	371
Făt-Frumos	383

Povestea lui Harap-Alb

de Ion Creangă

Era odată într-o țară un crai care avea trei fii. Și craiul avea un frate mai mare, care era împărat într-o altă țară, mai îndepărtată, și se numea Împăratul Verde. El nu avea fii, ci numai fiice. Mulți ani trecură de când cei doi frați nu mai avură prilejul de a se întâlni. Iar verii, adică băieții craiului și fetele împăratului, nu se văzuseră nicio dată de când erau ei.

Nici Împăratul Verde nu-i cunoștea pe nepoții săi, nici craiul pe nepoatele sale, pentru că țara în

care domnea fratele cel mare se afla la o margine a pământului, iar crăia celuilalt frate, la o altă margine. Și apoi, pe vremurile acelea, mai toate țările erau cuprinse de războaie crâncene, drumurile pe ape și pe uscat erau puțin cunoscute și foarte încurcate, și de aceea nu se putea călători așa de ușor și fără primejdii ca în ziua de astăzi. Și cine mergea pe atunci într-o parte a lumii adeseori dus rămânea până la moarte.

Împăratul, aproape de bătrânețe, căzând la pat, i-a scris craiului să i-l trimită grabnic pe cel mai vrednic dintre nepoți, ca să-l lase împărat în locul lui după moartea sa. Craiul, primind scrisoarea, își chemă fiii îndată și le zise:

– Iată ce-mi scrie fratele meu și unchiașul vostru. Care dintre voi se simte destoinic a domni peste o țară așa de mare și bogată ca aceea are voie din partea mea să se ducă, pentru a împlini voința cea de pe urmă a unchiașului vostru.

Atunci, fiul cel mai mare zice:

– Tată, eu cred că mie mi se cuvine această cinste, pentru că sunt cel mai mare dintre frați; de aceea te rog să-mi dai bani de cheltuială, straie de primeneală, arme și cal de călărie, ca să și pornesc, fără zăbavă.

– Bine, dragul tatei, dacă crezi că vei putea răzbate până acolo și că ești în stare a conduce și pe alții, alege-ți un cal din herghelie, pe care-l vrei tu,

ia-ți bani câți ți-or trebui, hainele care ți-or plăcea, armele trebuitoare și mergi cu bine, fiul meu.

Atunci fiul craiului își ia cele necesare, sărută mâna tatălui său, primind o scrisoare de la el pentru împărat, își ia rămas-bun de la frații săi și apoi încalecă și pornește cu bucurie spre împărăție.

Craiul însă, vrând să-l ispitească, tace molcom și, pe înserate, se îmbracă pe ascuns într-o piele de urs, apoi încalecă pe cal, iese înaintea fiului său pe alt drum și se bagă sub un pod. Și când să treacă fiul său pe-acolo, la capătul podului îl și întâmpină un urs mormăind. Atunci calul fiului de crai începe a sări în două picioare, forăind și cât pe ce să-l arunce jos pe stăpânul său. Iar fiul craiului, nemaiputând struni calul și neîndrăznind să mai meargă înainte, se întoarce rușinat la tatăl său. Însă până să sosească el, craiul și ajunsese acasă, îi dăduse drumul calului, ascunsese pielea de urs și aștepta să vină fiul său. Și iată că îl și vede venind repede, însă nu așa cum se dusesese.

– Da' ce-ai uitat, dragul tatei, de te-ai întors înapoi? întrebă craiul cu mirare. Asta nu-i semn bun, după cât știu eu.

– De uitat, n-am uitat nimic, tată, dar în dreptul unui pod mi-a ieșit înainte un urs grozav, care m-a băgat în toți sperieții. Și abia scăpând din labele lui, am găsit cu cale să mă întorc la dumneata acasă decât să fiu prada fiarelor sălbatice. Și de-acum

Înainte, ducă-se, din partea mea, cine știe, că mie unuia nu-mi trebuie nici împărăție, nici nimic; doar n-am să trăiesc cât lumea, ca să moștenesc pământul!

– Bine te-ai gândit, dragul tatei. Se vede lucru că nici tu nu ești de împărat, nici împărăția pentru tine; și decât să încurci numai așa lumea, mai bine să stai departe, cum zici, căci mila Domnului: Lac de-ar fi, broaște sunt destule. Doar aș vrea să știu cum rămâne cu unchiașul tău. Așa-i că ne-am încurcat în slăbiciune?

– Tată, zise atunci fiul mijlociu, mă duc eu, dacă vrei.

– Ai toată voia de la mine, fiul meu, dar mare lucru ar fi de nu ți s-or tăia și ție cărările! Mai știi, păcatul, poate să-ți iasă înainte vreun iepure, ceva... și popâc!, m-oi trezi cu tine acasă, ca și cu frate-tău. Dar deh, încearcă și tu, să vezi cum ți-o fi norocul. Vorba aceea: Fiecare pentru sine, croitor de pâine. De vei izbuti, bine ar fi, iar de nu, au mai pățit și alți voinici ca tine...

Atunci, fiul mijlociu, pregătindu-și cele trebuitoare și primind și el scrisoarea către împărat din mâna tatălui său, își ia ziua bună de la frați, iar a doua zi pornește și el. Și merge, și merge, până se înnoptează bine. Și prin dreptul podului, apare și ursul: mor! mor! mor! Calul fiului de crai începe atunci a forăi, a sări în două picioare și a da înapoi. Și fiul craiului, văzând că nu-i lucru de șagă, se lasă

și el de împărăție și, rușinat, se întoarce la tatăl său acasă. Craiul, cum îl vede, zice:

– Ei, dragul tatei, așa-i că s-a împlinit vorba aceea: Apără-mă de găini, că de câini nu mă tem?

– Ce fel de vorbă-i asta, tată?! zise fiul rușinat; la dumneata urșii se cheamă găini? Ba, ia acum îl cred eu pe frate-meu, că așa urs o oștire-ntreagă este în stare s-o zdrobească... Încă mă mir cum am scăpat cu viață; lehamite și de împărăție, și de tot, că doar, slavă Domnului, am ce mânca la casa dumentale!

– Ce mânca văd eu bine că ai, despre asta nu e vorbă, fiul meu, zise craiul posomorât, dar ia spuneți-mi: rușinea unde o puneți? Din trei feciori câți are tata, nici unul să nu fie bun de nimic?! Apoi, drept să vă spun, atunci degeaba mai stricați mâncarea, dragii mei... Să umblați numai așa, de frunza frâsinelului, toată viața voastră și să vă lăudați că sunteți feciori de crai, asta nu miroase a nas de om... Cum văd eu, frate-meu se poate culca pe-o ureche din partea voastră; la sfântu-așteaptă s-o împlini dorința lui! Halal de nepoți ce are! Vorba aceea: La plăcinte, înainte, și la război, înapoi.

Fiul cel mai mic al craiului, făcându-se atunci roșu cum e gotca¹, iese în grădină și începe a plânge în inima sa, lovit fiind în adâncul sufletului de

¹ Gotcă – (regionalism) găină-sălbatică. (n.red.)

cuvintele apăsătoare ale părintelui său. Și cum stătea el pe gânduri și nu se dumirea ce să facă pentru a scăpa de rușine, numai ce se trezește în fața lui cu o babă gârbovită de bătrânețe, care umbla după milostenie.

– Da' ce stai așa pe gânduri, luminate crăișor? zise baba; alungă mâhnirea din inima ta, căci norocul îți râde din toate părțile și nu ai de ce să fii supărat! Ia mai bine miluiește-o pe babă cu ceva.

– Ia lasă-mă-ncolo, mătușă, nu mă supăra! zise fiul craiului; acum am altele pe cap.

– Fecior de crai, vedea-te-aș împărat! Spune babei ce te chinuiește, că, de unde știi, poate să-ți ajute și ea cu ceva.

– Mătușă, știi ce? Una-i una și două-s mai multe; lasă-mă-n pace, că nu-mi văd lumea înaintea ochilor de necaz.

– Luminate crăișor, dar nu te iuți așa de tare, că nu știi de unde-ți poate veni ajutor.

– Ce vorbești în dodii, mătușă? Tocmai de la una ca dumneata ți-ai găsit să aștept eu ajutor?

– Poate ți-e deșanț de una ca asta? zise baba. Hei, luminate crăișor! Cel-de-sus varsă darul său peste cei neputincioși; se vede că așa-i place Sfinției Sale. Mă vezi tu gârbovă și zdrențăroasă, dar, prin puterea ce-mi este dată, știu dinainte ce au de gând să facă puternicii pământului și adeseori râd cu hohote de nepriceperea și slăbiciunea lor. Așa-i

că nu-ți vine a crede, dar să te ferească Dumnezeu de ispită! Căci multe au mai văzut ochii mei de-atâta amar de veacuri câte port pe umerii aceștia! Of, crăișorul! Crede-mă că, să ai tu puterea mea, ai vântura țările și mările, pământul l-ai da de-a dura, lumea aceasta ai purta-o, uite-așa, pe degete, și toate ar fi după gândul tău. Dar uite ce vorbește gârbova și neputincioasa! Iartă-mă, Doamne, că nu știu ce mi-a ieșit din gură! Luminate crăișor, miluiește pe babă cu ceva!

Fiul craiului, fermecat de vorbele babei, scoate atunci un ban și zice:

– Ține, mătușă, de la mine puțin și de la Dumnezeu mult.

– De unde dai, milostivul Dumnezeu să-ți dea, zise baba, și mult să te înzilească, luminate crăișor, că mare noroc te așteaptă. Puțin mai este și ai să ajungi împărat, cum n-a mai fost altul pe fața pământului așa de iubit, de slăvit și de puternic. Acum, luminate crăișor, ca să vezi cât poate să-ți ajute milostenia, stai liniștit, uită-te drept în ochii mei și ascultă cu luare-aminte ce ți-oi spune: du-te la tată-tău și cere să-ți dea calul, armele și hainele cu care a fost el mire, și atunci ai să te poți duce unde n-au putut merge frații tăi; pentru că ție ți-a fost scris de sus să-ți fie dată această cinste. Tată-tău se va împotrivi și n-o să vrea să te lase, dar tu stăruie

pe lângă el cu rugămintă, că ai să-l îndupleci. Hainele despre care ți-am vorbit sunt vechi și ponosite, iar armele, ruginite; calul ai să-l poți alege punând în mijlocul hergheliei o tavă plină cu jărat, și care dintre cai va veni la jărat să mănânce, acela are să te ducă la împărăție și are să te scape din multe primejdii. Ține minte ce-ți spun eu, că poate o să ne mai întâlnim la vreun capăt de lume, căci deal cu deal se ajunge, dar încă om cu om!

Și pe când spunea baba acestea, o vede învăluită într-un vâl alb, ridicându-se în văzduh, apoi înălțându-se tot mai sus, iar după aceea n-o mai zări deloc. Atunci o înfiorare îl cuprinde pe fiul craiului, rămânând uimit de spaimă și mirare, însă apoi, venindu-i inima la loc și plin de încredere în sine că va izbuti la ceea ce gândea, se înfățișează înaintea tatălui său, zicând:

– Dă-mi voie să mă duc și eu pe urma fraților mei, nu de alta, dar ca să-mi încerc norocul! Și ori oi putea izbuti, ori nu, dar îți făgăduiesc dinainte că, odată pornit din casa dumată, înapoi nu m-oi mai întoarce, să știu bine că m-oi întâlni și cu moartea în cale!

– Lucru negândit, dragul tatei, să aud așa vorbe tocmai din gura ta, zise craiul. Frații tăi au dovedit că nu au inimă în ei, și din partea lor mi-am luat toată nădejdea. Doar tu să fii mai viteaz, dar parcă tot nu-mi vine a crede... Însă, dacă vrei și vrei

numaidecât să te duci, eu nu te opresc, dar mi-e ca nu cumva să te întâlnești cu ursul în drum și să dai și tu cinstea pe rușine, c-apoi atunci curat îți spun că nu mai ai ce căuta la casa mea.

– Apoi deh, tată, omul e dator să-ncerce. Am să pornesc și eu într-un noroc, și cum o da Dumnezeu! Numai, te rog, dă-mi calul, armele și hainele cu care ai fost dumneata mire, ca să mă pot duce.

Auzind aceasta, craiului parcă nu i-a prea venit la socoteală și, încrețind din sprâncene, a zis:

– Hei, hei! Dragul tatei, cu vorba asta mi-ai adus aminte de cântecul acela: *Voinic tânăr, cal bătrân, / Greu se-ngăduie la drum!* Calului meu de pe-atunci cine mai știe unde i-or fi putrezind ciolanele! Că doar nu era să trăiască un veac de om! Cine ți-a băgat în cap și una ca aceasta, acela încă-i unul... Or, vorba aceea: Pesemne umbli după cai morți să le iei potcoavele.

– Tată, atât cer și eu de la dumneata. Acum, c-o fi trăind calul, că n-o fi trăind, asta mă privește pe mine; vreau numai să știu dacă mi-l dai ori ba.

– Din partea mea, dat să-ți fie, dragul tatei, dar mi-e de-a mirarea de unde ai să-l iei, dacă n-are ființă pe lume.

– Despre asta nu mă plâng eu, tată, bine că mi l-ai dat; unde-o fi, unde n-o fi, dacă îl găsesc, al meu să fie!